

Megjelen minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre 3 ft., három hónap 1 ft. 80 kr.
Készletű és ártóhivatalt a pénz-
vezetési és pénzügy-
miniszternek.

Hirdetési díj:
Négyhuzásos petit sorú
egyszerű hirdetésnél 5 kr.
háromszorinál 4 kr. több-
szörinél vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámlítás.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes szám ára 15 kr.
Lapunk számára
külföldi hirdeményeket
elfogad: Debreczen:
Brauner J. G. Wächter
könyvkereskedése. Op-
pelik A. Hassenstein és
Vogler. M. Frank-
furtban: Molten Otto
Jeger könyvkereskedé-
se. G. L. Danneberg Túr-
su. Hamburgban: Hassenstein és Vogler.
Párisban: Havasag-
nuké. Berlinben:
Goldberger A. T.

Jegyzőkönyve

az 1865-dik évi május hó 9-kén és 10-kén Debreczenben tartott
berettyó és érszabályozási társulati közgyűlésnek.

Jelen voltak:

Elnök: Dobozy István, — fejedelmi biztos Govrik Márton
főszolgabíró, — a nagyvárad i. sz. püspökség részéről: Beer
József, — az ottani i. sz. káptalan nagy- és kisprépostság rész-
éről: Huzli Károly kis-prépost, — a cs. kir. pénzügyigazgatóság
s illetőleg a p. ladányi közalapítványi uradalom részéről: Heil-
mann Leopold, kerületi igazgató és — Bukovics Ferencz biztos;
— herczeg Esterházyi drecsei uradalma részéről: Sárvári Ja-
kab; — a körös-berettyó-szab. járási főmérnök: Bodoky Ká-
roly; — báró Wenckheim Béla, László, Viktor, gróf Dessewffy
Emilné, gróf Battyányi Lászlóné, gr. d' Orsay Emilné, Káráz
Imre, Fehérvári Miklósné, és K. Ladány közsege részéről: Far-
kas Gábor; — b. Vodianer Mór és Albert részéről: Vörös
József; — J. Hodosról: Bay Ferencz, Szilágyi Lajos, Csegődy
Mihály főbíró, Sarkadi Sándor; — Szerepről: Kelemen Albert;
— P. Csiff részéről: Csiff László, Nagy Mihály; — Turkevi-
ből: Hajdu Ignác; — P. Ecség részéről: Borbély Lajos; —
Tordáról: Székely Gábor; — P. Kovácsbó: Nadányi Miklós;
— az Érsz. részéről: Fráter Imre, Nemes Gusztáv; — Sz.
Péterszegről: Andrassy Sándor jegyző, Nagy Bálint főbíró;
— Téperől: Szántó Imre főbíró; — Esztárból: Csukás András
jegyző, Papp András főbíró; — N. Bajomból: Tóth István jegy-
ző, Tóth Mihály főbíró; — Henczidáról: Pataky István jegyző,
Horváth István főbíró; — Furtáról: Hajzer Gábor főbíró, Ju-
hász Benedek; — társ. főpénztárnok Varga Lajos; — als. oszt.
mérnök: Nagy Soma és Varga János igazgató.

1. Elnök ur a szép számmal összegyűlt érdeklettek szívél-
yes üdvözlése mellett a gyűlést megnyitván, mindenek előtt elő-
terjesztett és felolvastatott bihari megyei főispáni helytartó ő
méltósága f. é. márczius hó 31-kén 2972. sz. a. kelt. átirata,
melyben hivatkozva több felsőbb rendeletre, a társulati elnök
felszólított, hogy a berettyó és érszabályozási társulat, felső
és alsó osztályai által felvett inséges kölcsönökről elkészített
egyéni kivetés két példányát f. évi. apr. hó 10-keig annyivalin-
kább küldje be, minthogy máj. is bizonyos kamatok és tökerész-
letek esedékesek.

Ennek kapcsán felolvastatott Govrik Márton főszolgabi-
ró urnak szintén az elnökséghez legközelebb f. é. májushó 8-ka-
ról intézett levele, melyben elnök urnak a fentisített főispáni
helytartó ur f. hó 4-dikéről 4169. sz. a. kelt. rendelet folytán,
áttesz egy a budai cs. kir. országos pénzügyigazgatósági osztály
által készített és az államszámvéveség által kidolgozott ki-
mutatást, a visszabírázó társulatok s illetőleg ezen társulat
alsó és felső osztályai által felvett inséges kölcsönök után, az
1864-dik év végével hátralékban maradt töke részletekről és
kamattjárulékokról, azon oknál fogva, mert azon kölcsönöknél,
melyek az 1863-dik évi november 17-diki biradalmi törvény
megjelenése előtt adtak, a mélt. magy. kir. helytartótanács ál-
tal az 1864-dik évben 101,291. sz. a. kiadott intézmény érte-
ményben az 1864-dik évi január 1-től számítva, kell részle-
tenként és kamatosztól visszafizettetniük, és mert
ezen tökerészleteknek s kamattjárulékoknak mint az 1865. évi
állami előirányzatba rendezelmint felvetteknek, ezen évben is,
az esedékes időben rendezve be kell fizetniük. Ezek alapján
pedig, aziránt kereste meg nevezett cs. kir. pénzügyigazgatósá-
gi osztály a kir. kormányzókat az említett kimutatás átkül-
dése mellett, hogy a visszabírázó társulatok, hátralékban ma-
radt tartozásait, azonnal lefizetésekre, közigazgatási uton, és
annyivalinkább szolgáltassanak fel, mintán „a pénzügyi közegeket
ezen tartozások beszedésére már utasította.”

Ezeknek felolvasása után elnök ur megjegyezte, hogy mi-
után a társulat f. évi január 15-kén tartott közgyűlése határo-
zatának, az illetőségek be nem fizetése miatt, semmi részben
előg nem tétethető s ezáltal a társulat s illetőleg annak egy-
es tohétebb tagjai, méltán tarthatnak oly intézkedésektől, melyek
az egyéni kimutatás közgyűlésileg megtagadott beklüldéséből
önként bekövetkeznek, felkéri a közgyűlést, hogy a fentebbiekhez
képest az előbbi közgyűlés határozatától álljon el és az egyéni
kivetés felterjesztése iránt határozzon.

Erre a debreczeni kerületi cs. k. pénzügyigazgató, ugys
mint a p. ladányi uradalom képviselője, világos szavakkal előad-
ván, hogy ezen vonakodásnak ahelyett, hogy valami haszna volna,
a társulati tagokra nézve, még inkább káros, zavart és kedvet-
lenségeket okozó lehet s megmutogatván adatokkal és példákkal
azt, hogy ha az egyéni kimutatások a főispáni helytartó urnak
beküldetnek és azáltal láttamozva ő hozzá eljuttatnak, a kama-
tok és törlesztési részletek behajtása iránt oly intézkedések fog-
nak tétetni, hogy minden társulati tagra, illetősége a pénzügyi
igazgatóság által előíratatván és minden érdeklött könyvec-
két kapván, illetőségeiket rendszeresen fizethetik és mulasztások
esetére mindegyik csak maga fogja viselni a behajtás terhét. A
többi közt arról is biztosítván a közgyűlést, hogy mind a be-
mind a ki-bebelezési költségek a magus kormány részéről — mint
azt illetők — törtennek; kérte a közgyűlést, hogy előbbi hatá-
rozatától álljon el és az egyéni kivetést mielőbb terjesztse fel.
— Ezen ügy, több társulati tag által is megvitatván:

az egyéni kivetés felterjesztése, mind a felső, mind az alsó osz-
tály részéről, az 50,000 és 40,000 ft. kölcsönre nézve közmegegy-
vással elhatározatott; Heilman Lipót pénzügyigazgató urnak pedig,
a társulat irányában ezennel is tapasztalt lojalitásért és részvételért,
jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott; — főszolgabíró úrnak kiadott
részletes fizetési kimutatás pedig a társ. főpénztárnak, maga mihez-
tartása végett kintani rendeltetett.

2. Ezen végzés folytán utabban is bemutatván a már ré-
gen kész egyéni kimutatások, melyekben a társulati érdeklött
tagok, minden kivétel nélkül, ártérelleklyt fel vannak —
felsőbb rendelet szerint — véve, és rajjuk az illető osztályok által
felvett inséges kölcsönösszeg aránylag kivette. — Ezen kimuta-

tásokra nézve, a felső osztály részéről, a j. hodosi közbirtokosság
névében Bay Ferencz ur, — az alsó osztályt illetőleg pedig, a
báró Wenckheim örökösök névében Farkas Gábor, — Vodianer
urak névében pedig Vörös József felhatalmazott képviselő urak
szólatlak fel s e részbeni kívánságaikat és óvásukat írásban is
beadták.

Az első ugyanis, hivatkozván az 1863-ik évi október 26-án
tartott közgyűlés határozatára, azon 1767 ft 50 krra nézve, me-
lyek a közbirtokosság által, egy a határjokban saját költségükön
ásott csatorna munkára előlegeztetett, olyformán kíván össze-
számítást tétetni, hogy ezen összeg, az eddigi hátralékban levő
szabályozási költség-illetőségeikbe betudatván, a fenmaradandó
összeg, az 50,000 ft. inséges államkölcsön illetőségek szállításába,
a közbirtokosokra személyenkint betudassék;

A báró Wenckheim urak s illetőleg az ugynevezett iván-
fenéki volt társulat érdekléljei, valamint a Vodianer urak kép-
viselői pedig azt követelték, hogy az ő megbízók, az alsó osztály
által felvett 40,000 ft. inséges kölcsön egyéni kivetésébe, azért
ne vétessenek be, mivel azok az általuk és saját költségeiken ké-
szített és a társulat tervébe felvett ivánfenéki és endródi tölté-
sek építésére, sajátjokból sokkal tetemesb összegeket előlegez-
tek, mint amennyi a kölcsönből reájok esnek.

A jákóhodosi közbirtokosság követelésére nézve határozatott,
hogy fent kített 1767 ft 50 krra nézve, a computus megtélessék és
annak eredményéhez képest, kívánságuk teljesíttessék.

A második követelésre nézve pedig, azon szempontból indulván
ki a közgyűlés, miszerint az alsó osztály, melynek az óvat levők is
tagjai, — illető 40,000 ft. nem úgy tekintendő lévén, mint rendes
szabályozási költség, — mely reájok eddig sem vettettek ki és ezentul
sem fog kivettetni, — hanem mint az uralkodott inséges enyhítésére,
emberiségi tekintetektől és felsőbb rendelkezések és intézkedések alap-
ján, az egész társulat solidaris jóállása mellett, a társulati közgyűlés
határozatából felvett kölcsön, és így ennek visszafizetéséből magát egy
társulati tag sem vonhatja ki; a fentnevezett képviselők óvástétele
mellőztetvén, elhatározatott, hogy mind az ivánfenéki volt társulat ér-
dekléljeire, mind Vodianer urakra, az ő ártérellekre és összegre, az újabb
egyéni kivetésbe is azon módon, járulékaival együtt felvettessék; —
Gyoma közsege, a társulathoz bekelezésére nézve, a társulat a tör-
vény és felsőbb rendelkezések értelmében eljárás magának fentartván és
annak eszközölésével, elnök urat megbízván s ezen végzés által a f. hó
3-kán tartott körm. vál. 3 pont alatti határozata is, a haráságos egyez-
kedésre nézve felelegetessé vált.

Karcsag város pedig az árár-mennyiség kérdése eldőlőig ezen-
nel csak 8000 holddal vételessék fel.

3. A fentebbi intézkedés és végzések folytán, az egyéni
kivetés szerint, minden társulati tagnak, nem a társulat pénztá-
rába, hanem a kincstár által kijelölendő helyekre és pénztá-
rokba kellett volna illetőséget minden hiány nélkül és az illető jár-
ulékokkal együtt befizetni, s emelől fogva azon összegekből, a
társulat házi és kezelési szükségére semmi sem fordíthatatván;
indítvány tétetett, a társulat belsziükségei rendes és mimódon
fedezése iránt:

Errendezve határozatott, hogy a kintlévő hátralékok, minden-
ként nélkül, törvényes uton mielőbb behajtatassanak; — elnök ur
felhatalmaztatván, hogy az e célra szükségendő ügyvedeknek a meg-
kivántató előleget, beszámítás mellett utalványozassanak, — ezenkívül
pedig, minden 10 ft. értéknélkevesebb után, az érdeklöttekre, egyegy
kr. vettessek ki; — haladéknélkül befizetendő és szükség és késedel-
meskedés esetében szintén azok költségén behajtandó; — és ezen
kivetésnél a 15,000 ft. inséges kölcsönből befizetett illetékből, az egykros
tartozás levonatván, a többi a kölcsönpénztárba azok részére betéte-
ssék; — ezen végzés a társulati főpénztárnak és számvevő urnaknak
kiadandó lévén.

(Polyt. köv.)

Igyekezünk állattenyésztők lenni.

Deli Mátyás városi állatorvostól.

(Polytata.)

II.

Lótenyésztés.

3. Az egy és kétkeves kanca-csikók a többi lóval össze
vannak vervo, melynélfogva jobb nyáron rendszeren megtörténik,
hogy a tavalyi de későli és még szopós csikó egyszerű fedezte-
lki anyjával; ugyhogy gyakori eset nálunk, miképen csikó kétkeves
kora előtt megellik; hogy aztán az ily vemhessé lett csikó, nő-
véseben elmarad és a magzat is, mely attól származik, csak keves
szülött és satnya állat, mindenki tapasztalhatta; még eddig ugyan
csak hagyján volna a dolog, mert egy daraból két darab lett,
legalább több a takarmánypusztító; hanem az ily egyéves —
gyakran kevesebb idejű csikók sárlása alkalmával vén csőd-
rökkel is hágtatnak, mely miatt méh, méhkevelő-lob, péra-
(megye) szakadás, keresztosont-gyulladás s ebből eredt kereszt-
csontvelő-sorvadás szokott előállni, (mely utóbbi nyavalyának
tulajdonitának neki) amely veszedelmes nyavalyából némelyik
tökéletesen, többen csak látszólagosan kigyógyulnak ugyan, de
az egyik rész elnyomorodik, kanfaruvá válik, sőt nem csekély
szám azokból el is döglök; még ezen megemlítettéken kívül a
csikó szakadása is gyakori, mely nyavalyánál hasfájásnak, ver-
gődés áll be, tartván egészen annak megdőléséig, mikor is a
csikók mint tályogban döglöttet nyuzza meg, mert ezen nyava-
lyának jelei is ugyanazon nemek.

4. A mindenféle lovak egy ménesbe veretnek; tapasztalt
dolog pedig, hogy minden 15 herült ló közül egy roszul herült
vagy komor van, mely dühös természetű állat, sárlás közben a
kanczát csak úgy, mint a csődör sőt dühösebben de minden
eredmény nélkül hágja, és olyan rosz szokása van, hogy amelyik
kanczához hozzájárja magát, azt a csődörökkel nagyon árt, s ha
ugy véletlenül valamely csődör-csikó, kanczájához közelít, azt
összemarja és rugdossa, mely összeverési szokásos rendszernek
káros következménye ezek:

a.) Hogy a kanczák a komor által hágtatván, azokhoz cső-
dört ha csak tehetik, nem eresztenek; melynélfogva a kancza,
csikót nem kap.

b.) Hogy sok szép fiatal csődör-csikót a komor lovak
összemarnak, elnyomorítanak.

c.) Hogy a komor ló a sárlókanczák után járván, lesová-
nyodik, ugyhogy még roszabb hazáhozáskor mint kivezetéskor
volt; ép ilyenek és ezen kárt okozzák az elnyomorodott, ki nem
herült vén csődörök is, melyek részint az elhámolás, részint hi-
bás heréjek miatt ha nem hágna is, de azért a fiatal csődörö-
ket üldözik és a kanczákrol lerugdossák, s ezen dühös foglal-
kozás közt nem ritkán a sárlókancza csikóját úgy rugják föbe
vagy oldalba, hogy az, elébb-utóbb annak áldozatul esik.

5. Gazdáink közül kevés várja be, hogy a csikó kétkeves
legyen, már hámolja; nem veszi tekintetbe, hogy a huzásra kivett
erő a test kifejlődése gátlásának rovására történik és hogy a
csikót, ha szép és egészséges lovakat akarunk nevelni, három
évük betöltése előtt használat alá venni nem szabad; nemde ki-
nevetné a gazda, ha valaki, — bár nem lévén igen nagy szük-
ségben — neki fogna az aratásnak mindjárt, mihelyt gabnája
vagy buzója megszemzett? És még sem rója meg saját magát,
hogy az egy és fél éves csikót hámolja, ami szinte éretlen lévén,
így kicsinek marad.

6. A debreczeni gazdák nagyobb részének azon ferde szo-
kása van, hogy inkább több roszat mint kevesebb jó lovat tart,
s azokat rendszeren oly silányan takarmányozza, hogy az erdőről
hat ló is alig bír fél őfát haza vonszolni, és az ily lovaknak nye-
regben ülni, szálamra méltó kocsi, a leghidegebb időben is
keményen izzad, keze-lába kiáll a lovak kemény verése és sar-
kantyzása miatt, ugyhogy városunkban, ha az ily lókinzók céh-
et alakítanának, az 500-at meghaladó csizmadia-czében is tul-
tenének számokkal. Hogy aztán az ily elküszött, összetört lo-
vak közül a hasas kanczák mily nyomorult csikók ellésével, ne-
velésével szaporítják saját fajukat: minden éretten elnevelhető.

7. Ha a lovak a hortobágyi legelőre menésekre hajtának,
azoknak őrzésével a gulyás-számadó legényesebb bojtárját bizza
meg, kinek a pusztá körül fekvő falukban számos ismerője van,
akiknek, ha lóra van szükségük, épen oly bitrán veszik a deb-
reczeni gazda lovat saját használatukra, mintha az tulajdonuk
volna, sőt ugy elrontják, összetörnek a szegény párák, hogy gaz-
dája, ha nyomorult állapotát megtudván, haza vezeti, gyógyítá-
sával hosszabb ideig bajlódik és költekezik; ha aztán a más évi
pásztorfogadaskor a kárvallott a pásztort ellen vagy annak csi-
kósa ellen szót emel, ha csak nem nagyon sok marhat tart, a
többi, kárt nem vallott gazda, daczára, hogy a károsítás bebizony-
nyult tény, nagyobb része rá sem igen hallgat. Oly mily kézzel-
fogható példáját látja itt az ember azon közmondásnak, „hogy a
magyar maga kárán tanul.” De meg az is gyakori eset, hogy a
hivatalmi kártételről, ló-kindásért bepanaszolt pásztort, a többi
gazda által pártoltatik, sőt hogy a pásztorságból ki ne tétessék,
mindent elkövetnek; itt aztán igazán el lehet mondani, „hogy
közös lónak tuos a háta”, „sok gazdának a cselőd lesz ura”,
tovább, hogy az ily közszeretben élő, első bűnében annyira
pártolt pásztort, később pártolól lovin sajátmagának és másnak
szántat, nyomatat, tapasztalt dolog; az meg mindennapi eset,
hogy a csikók a kétkeves tanulatlan csikóra rányergel, a tudatlan
pára nem fogadja a rajta ülő kormányzást, ki azt sarkantyúval,
ostorral, később bottal agyba-főbe veri és kinozza, és a gazda
csak bámul össze, hogy tavasszal kilajtott egyzörű csikója
tarka háttal, tarka hassal, nem ritkán egy szemmel és félcspő-
vel jött haza, ha pedig ily kintzók közt látatörök vagy megszakad:
megnyuzzák, beszámolnak a bőrvél; amely meg nem mondja,
hol és mi oknál fogva történt veszedelme.

8. A Hortobágy körül fekvő falukban aránylag szebb lovak
vannak mint Debreczenben, melyeknek nagyobb része csak egy a
csikós tudatván vagy onnét azaz a Hortobágyról került, vagy ott
nevelkedett; onnét kerülhetett pedig szopócsikó korában, mert
bebizonyult tény, hogy a debreczeni gazda lovaknak csikóját, a
szomszéd falusi ember döglött csikójának bőrvél kiszerelték és
a bőrvél a debreczeni polgárnak az általa nem is látott csikó ho-
lyott beszámoltak; hogy ott nevelkedhetett az is hihető, mert
ki lósi folytonosan a ménest? vagy ki kisérli figyolemmel, hogy a
ménés meről szaporodik és kint merre fog?

9. Debreczeni születésű csikók alig van egy; mind a Hor-
tobágyhoz közlekedő falukból valók; hogy aztán ezeknek faluk-
ban számos rokonak, gyermekkori barátak vannak, az bizonyos;
de bizonyos az is, hogy aztán az ily faluból eső falukban a deb-
reczeni gazdák károsítását tövő esetek inkább titokban marad-
nak, mintha azt idevaló születésű bentlakó atyjával vagy bár-
talval tette volna.

10. Ha valakinek a ménesben lóva megbetegszik, a legelő-
föld távolága miatt legtöbbször akkor tudja meg gazdája, amik-
or bört hazahozták; de ha megtudja is, mit tehet? ott köze-
leben szakértő egyén nincs; míg kimegy és hazavezeti, a lovak
betegségének gyors lefolyása következtében, az idő alatt vagy
meggyógyult vagy megdöglött; elvetelés vagy döglöttet elletés
eset alig elő magát, hol a szegény baromnak emberi segedelem
kellene: az ily szívtelen, sehonnából került, már többször foghá-
ban állt tolvaj, akinek sem becsületérzése, sem kár, sem haszna
a ló életének megtartásában, ha tudna is valamit segíteni, a hi-
deg szélben azért le sem teszi bundáját; hát még azon csikó-ká-
rok, melyeket részint a ménés zavaráskor, részint pedig szil-
tose után csupa játékból a nagy lovak összetörnek, legázolnak,
mennyire kárára van az állattenyésztésnek! holott becsület
csikós ezen károkat meg nem történhetővé tehetné, ha becsületét,
szolgálatát és gazdát szeretné; (becsület annak aki ilyen, mert
akkor, de ritkán).

11. A csikósok a városi, de tapasztalásom szerint vidéki
lovakat is, rühös, bőrférges, fokélyos stb. állapotban be-
fogadják a ménesbe s ott ezen rut nyavalyáknak elterjedéséhez
tág tért nyitnak, ilyen eljárás eredménye volt az, hogy a múlt
évben három az 1863. év őszén együtt legelt ménesből 250 da-
rab rühös ló került ki, míg a többi hat 1000 30 darab; minnek
meggátolása tekintetéből a t. tanács egy közlekedő alásab a mé-

nemek minden hónapban történendő egyszeri egészségi megvizsgálását elrendelte, de az ily ragados betegségekben szenvedő állatok, rut nyavalyájokat egy hónap alatt egész ménesre képesek átültetni, ha azoknak arra hajlamok van.

12. Hogy a csikós napokint hányzor itat, arra nincs gondja senkinek, de arra is alig, hogy a nyáron előállani szokott pondró-féregtisztítás pontosan menjen; gyakran tapasztaltam, sőt saját kezeimmel tisztítottam ki sok elcsúfított meggy kancazt, hogy a ránezés képes volt az emberben undort gerjesztetni; hát a csikókban a kehfakadásokban csak úgy nyüzsg a rut féreg; ha megdöglik is miatta, a csikós csak közönyösen nézi.

13. A tavaszi hideg szeles időkben a rozsul telet, elkínzótt gyenge lovaknak nincs legcélszerűbb szárnyék avagy faültetvény, hová magokat elhuzhatnák; miáltal a kihűlési bajok és elvetéles (kora-szülés) gyakori eset.

Hogy városunkban számosan találtnak olyan gazdák, akik régi jó magyar szokásként a szép ló iránt előszeretettel viseltetik: aki kissé széttekint, tapasztalhatja, sőt az áldozattól sem irtóznak, bebizonyult tény; de rozsul esik mindazoknak, kik ily derék és talpig igaz magyarok, de azoknak is, akik a lötenyész-tés és nemestés ügyére pályájuknál fogva hivatva vannak, hogy városunk közönsége az állattenyésztésben egymástól nem képes előhaladhatni, egyik a másikat nyomja, hogy valamiképp észszerű indítványa, melyet minden okos elme jónak lát, életet ne nyersen vagy gyakorlatba ne vételessék; szóval városunk gazdáközönsége legkevésbé sem akar tenni a maga javára; fogy, pusztul, zugolódik; de állapotának megváltoztatására rá sem gondol, sőt nevet a nagyobb rész, ha egyesek azon törekednek a minden-képen iparkodik megátalni és lelármázni; fájdalom, de úgy látszik, hogy városunk népén oly érzéki zibbasztó állapot van, melyben érzi ugyan a rajta nehezülő súlyt, de lerázását azzal akarja teljesíteni, hogy a hozzá legközelebb állót nyomja alá.

Ez lötenyésztesük körül előforduló ferde eljárásunk dióhéjba szorított rövid vázlata. Kiséreljük meg azt magunk javára a következő rendszabállyal felcserélni.

(Folyt. köv.)

Hannibal ante portas, quid consili.

Ily cím alatt a „Falusi Gazda” czimű, szép tapintattal szerkesztett szaklapban a következők — gazdáinkat érdeklő cikk jelent meg:

„Middőn még az elmúlt szomorú emlékeztető 1863-ik év csapásai alatt sinlődnék, ugylátszik, újabb mostoha időnek nézünk elébe. Visszasz állásunkban részben oly résekkel ütött számlásunkon, melyeket már helyrehozni lehetetlen. Tavaszi gabnavetésekhez nincs többé reményünk, a folytonos szárazság és szelek anyira megcsigázták, hogy jó termésre aligha számolhatunk; ősi veteményeink is, habár helyült szépen díszlenek még, szintén sokat szenvedtek. Leverők a vidéki tudósítások egyáltalában, a panaszok sem hossza sem vége, majd az esőhiány, majd ismét a kártékony rovarvilág szedi meg dézsmáját az amugy is szikár veteményekből. S hogy a baj telőve a keserű pohár csordul-tig telve legyen, a május 2-án viradóra beköszönt fagy még szőlőin-kei is tönkre tette s így tehát a földiparag, mely ama vészteljes 1863-dik évben még némi reményt nyújtott az elemi csapásoktól sujtott gazdáink, most egészen kiesik a számlásból.

Mit tegyünk tehát, ez a kérdés?

Jóllehet az idő már annyira előre haladt, hogy újabb veteménye-éseket csak is kockázattal sikerrel tehetünk; de azért mulasztanunk mitsem szabad, sőt inkább megkísérteni mindazon gazdasági növény termesztését, melyek helyi és táji körülményeinkhez képest még cél-szerűeknek mutatkoznak s ezek közé tartoznak:

1-ször. Kőles, különösen gyepfőrések, iszapos alju földeken, sőt még a korán letakarított területeken is, mint másodtermék sikerrel tenyészthető; szintugy ahol a tavaszi igen silányon mutatkoznak, helyébe a kőles még biztos termést ígér. A tavaszt a gazda belátása szerint,

akár szénának kaszálatni, akár pedig alszántani lehetne. Különös figyelmet érdemel a kőles, számlája tekintetéből is, mely ha célszerűen földszáritatik, egyike a legértékesebb takarmány-számlának. Vetésével június közepéig nem késünk, egy holdra 1/4 véka mag elegendő.

2-ször. A tatárkát, hajdina vagy pohánkát szintén egész június végéig elveteljük, korai rozsa vagy takarmányrozsa és búk-köny, szintugy árpa után vethető, homokosabb és silányabb minőségű földben is kielégítő termést ad; friss trágya után nagyra fejlődik ugyan, de csak kevés magot terem.

3-ször. A korai kukorica-fejökkel egész májusban át nem késünk, ahol tehát a tengerivetés tönkre menne, ott még a korai fajokból, melynek a fehér homok vagy júliusi, a sárga cinquantino, pótlólag utávetethető. Kukorica közé, akár besavanyítani akár sütni való vagy takarmány-tökök szintén még előnnyel vethetünk.

4-ször. A paszulya (vulgo bub) minden fajtát még május folytán bátran lerakhatjuk; gazdasági tekintetből holdszámba természet-ve, az egyszerre érő sárga vagy guggon ülő válfaj érdemel elsőbbséget. Jó erőben levő meszes alkatrészt tünnyen igen jól fizet, a friss trágyát azonban nem szereti. Az elfagyott szőlők barázdáit előnnyel lehetne még e veteménynyel berendezni.

5-ször. Ha a télre elrakott burgonyák közül maradt valami, egész májusban át elveteljük; tulajdon tapasztalásomból mondhatom, hogy a május végével elvetett burgonyám mind nagyságra, mind pedig jószágra nézve bármely korai állattal versenyezett.

Ezek volnának tehát azon vetemények, melyek mint közvetlen tápnövények előnnyel természetűek; áttérünk immár a takarmányfa-jokra, melyek a netalán bekövetkező szénahiány következtében mint segéd- és pótnövények helyt állhatnak.

Ha visszaemlékezünk ama vészteljes 1863. évre, midőn minden széna és számlából kipusztulva, barmaink nagy részét az éhség bor-zasztó nyomorai megpróbálták; midőn a gazda ez utolsó reménye is jó-formán veszendőbe ment, továbbá ha megdöglünk, hogy a már évek óta dühögő járványos vész mily roppant kárt okozott s mennyire meg-epasztotta marha-állományunkat, nem lehet, hogy eleve előrelátók ne legyünk a nemzetgazdaságunk ezen jelentékeny ágát amennyire lehet fön-tartsuk.

A közvetlen táplálékunkra szükségelt gabna és élelmi szereket szükség esetében ha valamivel drágábban, de pénzért megszerezhetjük; nem így van ám az takarmány dolgában, a szállítási költségek, sőt nem ritkán a szállítás lehetlensége, itt legyőzhetetlen akadályként súlyosodik a tenyésztőre, úgyhogy legtöbb esetben nem marad egyéb hátra, mint olcsó áron elpredálni jószágát, melyet oly nagy gondviseléssel s annyi fáradsággal ápoltt és növelt. Hej! pedig mily keservesen esik, ha több évi fáradozásaink ily jutalmat vesz!

Azért tehát használjunk fel minden alkalmat, míg idejét nem multa s azon legyünk, hogy időnkint célszerű takarmánynövény veteménye-zése által e bajnak elejét vegyük s legalább marha-állományunkat fen-tartva, gyarapítsuk.

Azon takarmánynövények, melyeket még egész nyáron sikerrel vethetünk, e következők:

1. Czukur-ézirok vagy czir-kőles, televénydus talajon sűrűn szórva, szénának is száritható, sok és jó takarmányt ad, kedvező időben, ha korán kaszáljuk (1 1/2 — 2 magasságban) még sarjút is ad.

2. A kukorica sűrűn szórva vagy sorokban mivelve jó földben nagy termést ad, zölden etetve, de földszáritva is igen becses táplálék takarmány. Lehet egész július végéig vetni.

3. A mohar eléggé ismeretes; szárazabb légkör mellett is előnnyel természetű.

4. A kőles szinte igen becses takarmánynövény, melyet még tarlóba vetni is lehet.

5. A takarmány- vagy bokros rozsa silányabb talajjal meg-étésszik, ha az iván-nap körül vetjük, őszre egy jó vágást ad; a ké-sőbbi vetések kora tavasszal a takarmányhiányon segítenek. Ajánljuk különösen gazdáink figyelmébe; részletes tenyésztését a maga idejében adni fogjuk.

Összege azon adóknak, melyek ellen a görögök pusztoskodtak. Egyszer-mind egyúrától Mufti vezértől — ki maga is görög hajóalagény uno-kája volt, — vett utasítás folytán, illetékesen tudakozódott, ohajtván tudni, mit költenek a görög közönségek a nevelési ügyre, templomok építésére, püspökök ellátására, ifjaknak kulturázgokban való kiképeztetésére s általában köz- és jóléti ügyek céljaira. A görögök magokan ki-vál voltak elragadtatásukban, — mert azt hitték, hogy amennyivel na-gyobbra át az ékint mint nemek ezélen fordítottak felvett összeg, any-nyival kevesebb lesz az ezután rendjük kivételű adó mennyisége; an-nál fogva nem lehet rajta csudálkozni, hogy a helyi kiadások összegének a helység előkelői által előadott kimutatás hamislatos volt. Ezen okmá-nyokkal Egyvalaki Effen di visszatért Konstantinápolyba s a leg-közelebbi hajóval a fényes kaputól egy mennydörgő rendelet érkezett a helybeli igazgatókhoz, melyben oda utasítottak, hogy vizsgálják meg, mikint merészelték a görögök ily hallatlan összegeket költeni saját ér-dekeikben, míg az adóköz még mindig fizetetlen.

A helység diplomatái kétségbe estek s azonlángást, ki a Konstan-tinápolyba való felmenetelt indítványozta, a nem várt eredmény miatt ke-gyellennel szidták. Más küldöttök indult el rögtön Konstantinápolyba, előadni, hogy a helység diplomatái szemtelen hazugságokat adtak elő s ő kihallgatásukra küldött Effen di előtt, hozzátéve, hogy ez csak természetesen követelés volt annak: mivel az Effen di azon eszt, amely-nek először végtel küldetett, nem mondta meg nekik a biztosítottak a a török hatóságokat, — hogy ha ők azt tudták volna, helyi kiadásuk kimutatása épen oly csekélynek tűnendett ki, mint amilyen nagyon láts-szik most. Szóval oly erélyesen álltak-álltak s oly mukassággal hize-legtek, ajándékokat s rimázkodtak, hogy a fényes kapu egy másikat küldött ki bölcsel közlő ezen honyolodott ügy megfektetésére.

Ei lehet hinni, hogy a görögök el voltak készelve az új biztos megérkezésre. — Az inas és szegénység borzasztó képtel terjesztet-ték neki elő, csodulatos ellentétben elhízottaságokkal. Azonban Mufti vezér ezen saját fájukból áruló. Újra radokott azon módra, melyen őket megfogta. Megkívánta, hogy minden lukos adja fel labarjóságait szá-mát. Újra rajtavesztettek a falu diplomatái, Disznót, lovat, öszvért, szarva-marhát nem lehetett egészen eltírtkolni. S bár a legnagyobb igyeke-zetet fejtették is ki a csalásban s csaltak amennyire csak tudtak, mind-amellett is most az egyszer kénytelenek voltak azt mondani, ami körül-belől megközelítette a dolgok valódi állását. Ezen új kimutatással kezé-ben az új biztos szintén elment dolgára.

A keleti bölcsék Konstantinápolyban tanácsot tartottak s igen ki-hető, hogy valami ügyes számítást is vettek segítségül. Megbeszéltek a labarjóságot, kiadmitották annak évenkénti hihetőlegesen szaporodását s úgy találták, hogy az egész adója a szigetnek nem megy fel többre a jövődelem 10 százaléknál.

A bölcsék keho nagy haraggal tett el s komény lovetel küldtek a helybeli igazgatókhoz, melyben megparancsolták neki, hogy nemcsak a fényes kapunk tartozó adóhátréteket azonnal kímélet nélkül hajtja be, hanem jövőre nézve annak mennyiségét tekintélyes mértékben eme-lje. S az illető küldöttökéig tagjai, midőn azt kérdezték, hogy ezek-e azon jogok, melyek nekik a tanzámban ígérve voltak: az igazgató oly borzasztó komor tekintetel vetett rájuk, hogy okosabbnak látták elő-látni minden további vitatkozást és szőzaporítást nélkül. S így vég-ródott be a helység diplomatáinak görbe negotatíója.

6. Jó tar- és ugarlegelőt adnak: a csibehur, szeradella, a fehér löher, a sárkarep, ezeket is tehát a földszáritott tar- vagy ugarföldekre szórva s vashorónával leboronálva, vagy pedig a gabna-vetések fölébe is vethetjük.

Legyünk takarékosak mindenben, különösen pedig gabna- és bor-kezeleteinket el ne predáljuk könnyelműen, hanem amennyire lehet, tar-tassuk meg. hogy legyen majd nehezebb időben mihez nyúlni; legkevésb-bé adjunk hitelt ama házáló gabnakepeczeknek, kik nem ritkán hamis koholmányokkal az árakat leverik, csak azért, hogy annál nagyobb nye-reményre szert tehessenek.

Farkas Mihály.

Debreczeni hírmondó.

== Reszler társulata pár nap mulva elhagyja városunkat, a nyári idény alatt Nagyváradon tartandván előadásait. Mint értesültünk, Reszler közelebb több új tagot szerződött társula-tához.

== N a d á n y i Imre urtól e hét folyamában az erdélyi in-ségesek részére 15 frt érkezett be szerkesztőségünkhez, a követ-kező sorok kíséretében: „A székelyek Erdélynek, — a valódi nagy magyarok e szülőföldének — nem csak legrégibb magyar birtokos lakosai, hanem leghibebb fiai is a kis hazának. Mikor t. i. az Attilával kijött magyarok utódai Ázsiába visszaverettek, későbbiek voltak a székelyek lakásukat a legterméketlenebb hegyekre és kopár sziklák közé tenni s ezeket vérükkel oltal-mazni, mint új de kedves kis hazájukból kivonulni. Mindenkor bebizonyították a székelyek magyarországi testvéreikhez való hűségüket s tántoríthatlan szeretetüket. Erdemesítvén tehát ma-gukat minden becsületes ember részvértére és segédelmére, kil-dők én is 10 o. é. frtot t. szerkesztő urhoz azon kéressel, hogy e kis összeget az erdélyi segedelmező társaság elnökéhez sietve elküldeni sziveskedjék, mert „bis dat, qui cito dat.” En a két hazában csak egy nemzetet ismerek, mert az idegen ajku honfiakat is 1000 év óta az a haza nemzette, amely minket s így egy nemzet vagyunk. Küldők hát erdélyi román testvéreinknek is 5 o. é. frtot azon megjegyzéssel, hogy ha ok netalán in-seget nem szenvednének, ez utóbbi kis összeg is a székelyek segélye-zésére fordítottassék.” — Ez adománnyal a második szállítmányra eddig 28 frt gyűlt be. Alkalmat veszünk ez alkalommal t. olva-sóinkkal tudatni, miképp e második szállítmányt pár nap mulva utnak indítandván, kik e küldeményt még segélyadományaikkal növelni akarják, siessenek azokat szerkesztőségünkhez mielőbb beküldeni.

== A debreczeni dalárd a pünköszt után június 11-dikére eső vasárnap délutánján 6 órakor a nagyerdői fürdőháznál dal-estélyt tartand. A műsorozat bevégezte után táncszigalom kez-dődik. Az egylet tagjai saját személyeikre szóló díjmentes jegyei-keket egyleti pénztárnok t. cz. M á r t o n László ur kereskedésében június 10-ke esti 8 óráig átvehetik; nem egyleti tagok belépti jegyeket személyenkint 30 kr-áig bármely egyleti tag által az emlitett időig, ugyancsak az egyleti pénztárnál szerezhetnek. — Debreczen 1865. május 25. — A választmány megbízásából, K o m l o s s y Imre s. k. egyleti elnök.

□ K r e c s á n y i Sarolta kisasszonynak ma este leend ju-talomjátéka, ki is Vahot Imre „Huszárcsiny”-ében mint M a r c s a mutatja be magát a közönségnek, mely őt az „ördög pilulái”-ból eléggé kedvezőleg ismeri. Megnyerő kedves alakja s modora kétségen kívül e szerepben sem téveszti el hatását.

== A debreczenkerületi cs. k. pénzügyigazgatósághoz tar-tozó dohánytermesztő közönség az 1864-ik évi termésből 90,968 mázsa 8 fontnyi mennyiséget szállítottak be, melyért 815,644 frt 33 1/2 kr. fizetett. E mennyiségbe 2666 mázsa 64 font szivarlevél foglaltatik be. Az átlagos ár mázsánként 8 frt 96 kr. teszen.

○ Mint hallók a kassai színház igazgatói állomását L. a.

TÁRCZA.

A falu diplomatái.

(Keleti életkép, angol után.)

As 18"-dik dy sok görög szigetre nézve borzasztó volt. A pél-dátlan szárazság teljesen tönkretette az olajfákat s a szigetek egész gazdasága semmivé lett.

Ezen nagy inasg mindenkint ködségbe ojtott, mígsem egy találd-kony elméjű lángész azon biztatlással állott elő, hogy a megtörtént sz-e-rencsedősség még jóvá tehető. — Szorítottván, hogy meggyárdsza ki magát ezen találdkony lángész, mielőtt minden jelenvolt polgártársra lá-bát maga alá huzta a stophán, nekikészülve a figyelmes hallgatásnak — indítványozta; hogy az előkelőkből küldöttök menjen Konstantinápoly-ba s nyomorúságukat, mely különben is elég nagy volt, addig nagyít-sák, míg nemcsak bizonyos adó-hátrányok, melylyel a sziget a török kormányzatnak tartozott, el nem engedték, hanem azt is meg nem nyúrik, hogy egész adóköz összege általában leebb szállítottassék. Ezen usma-sokkal csabítottabb volt mintsem előrevetett volt.

Küldöttök válasszalott annál fogva, mely a legdühösebb és legel-kényszeredettebb tekintetű előkelőkből volt alakítva, de akik közül azonban mindenik birt 50 — 60 frt vagyonnal. Először utasítások eszél-jához, lekenyereztek V a l a k i E f f e n d i t, hogy mutassa be őket egy másik Effen dinek de miután egy másik Effen di megajándékozta, hogy képesek lehessenek egy harmadik Effen di lekenyerezni azon gyakorlat-las képest, amely szerint keleten a községek, emberek emlékezte őta, végre bejutottak egy Effen dihez, aki valószággal birt némi hatalommal. Kat is megajándékozván, előadták hajukat a kegyesen kihallgatottak.

Ily fényes sikernak örvendvén, kitűnő jókedvvel lértük haza szig-etükre s nyugodtan várták be a jó idő előjövetelt.

De a törököknek sajtóságaos módjuk van, melyen az ügyeket inté-lik, mely bár nem valami különös jó is, de nem hiányzik benne a ru-vessésségnek bizonyos nemu. Példéve, hogy a görögök előadásán igaz, a sziget bizonyosan igényt tartottott engedelmre de azt meg is fogja nyerni, de a görögök bírti előadását nem ismerhettk el igaznak, szo-ras vizsgálat nélkül. Ezalébe jutott annál fogva a keleti bölcsöknek, kik-re ezen ügy előléadásu bizsított, hogy mielőtt azon adandó engedély önz-ege határozatlan megállapították, egy biztost küldjenek a dolgok va-lódi állásának a szigeten leendő kipuhatására. Mindenesetre takaroz, szíron, kényelmes kis kikötetés leendő valók számára s miután E g y v a l a k i E f f e n d i legközelebbi pipa a pillanati találdkoltásban szon-valott, a lehető legjobb dolgot leendő rendezve ezen kellemes ózai idő-ben, egázaszgo helyreállítván végtel az argemti tengerre utazni küldetés. Nem azért, mintha E g y v a l a k i E f f e n d i legkevésbébb is értett volna az előléadású tárgyhoz, hanem mivel azelőtt kedvező kévsz szol-gája volt Mufti vezérnek de ezen öreg úraság nem ohajtó őt szenvedve látni.

Már okárhogy van, néha ugylátzik, mintha azon jó szerezésével, mely által valaki hivatalt nyer, egyenesen a képséget is megnyeri annak betöltésére. Így tehát miután E g y v a l a k i E f f e n d i elegendő számú pipadohányt készített, elkezdte azt megvizsgálni, mi volt a valódi

Színház.

(Sz. T.) Máj. 21. „A z u s p e r n i k é m.” Színűm 3 szakaszban. Nem tudjuk, az igazgatóság azon válogatott, jeles darabok közé számí-tá-e e művet is, melyek színelhozatalát a színpadokon többször hárde-tő; szeretjük hinni: hogy nem. Láttunk az u s p e r n i k é m b e n csata-képeket, tábori és harzi jeleneteket, elő- és néma-képekkel, gör-gőgtűlt quantum satis; de drámai elemet minden jó igyekezetünk mel-lott sem fedezhetünk fel benne. Egyike az azon régi termékeknek, melyeknek írdu minden igyekezetét csak arra fordítá, hogy a látézetet foglalkoztassa, — a szívet, kedélytéllyel mitsem gondolván. Vanak is benne rettenetes dolgok, csodás felfedezések s végül, az érzékenyebb szívu közönség kedvéért, szorozandó kimenetel. Az előadás, — nagyohh szerep a darabban, melyből a színész valamit csinálhatna, nem lévén: semmi különösebb megjegyzésre nem nyújt alkalmat; klemendelő a szereplők közül mégis N e m e t h y Irma (Mári), V i a d a r y (Drenna-gel), ki ez este elemében volt; C s a b a y n d (László) de S a i g e t i (Jóka) Farkas. Gyér közönség.

Máj. 22. K l o s s y: „A nyomorultak” Korruja 2 részben. Színe alkalmata H u g o K á r o l y, fordította T a r a n y Pál. Hogy a re-gényből alakított színművek legtöbbnyire, sőt csaknem kivétel nélkül gyengék: arról ez uttal is meggyőződhetünk. A tárgy oly dráai hal-maszt, melyet a langeszú színműveitl franczia költő szokatott genialitá-sával dolgozott fel, a színmű azok keretébe szorítani még nagy tehetsé-geknek is ritkán sikerül; a változások e darabban is egymást érik, a jellemek kellőleg ki nem fejleszték, a cselekvények legtöbbnyire nem indokolvák. Az előadás egyébránt kielégítőleg ment. Z ó l d y Vajseint nagy igyekezettel s kitűnő eredménnyel személyesíté, csak elő je-lo-natában nem tudta eltalálni azon keserű gunynyal vegyes fájdalom-hangot, mely e helyet jellemzi. N e m e t h y Irma Fantinet személyesen, több jelenete szépen sikerült, kiváló dícséretet érdemel különösen azon hely mesteri színészséért, melyben Madeleine-től szabadságot visszanyer-vén, hálaa féktelen örömben tör ki. S i g e t i (Marius) megcsontított rövid szerepéből nem sokat csinálhatott. Eplomenak erősebb kezekben kellett volna lenni, hogy figyelmet ébressen. B á n h i d y Emilia (Co-sette) és P o l t e n y i (Javert), bár utóbbinak az intricum nem a leg-erősebb oldala, sikerrel makdótt. Közönszámú közönség.

Máj. 25. „Fortunio daln” Operetta 1 felv. Offenbach-tól. Azon közönség, mely színházunkat ez este látogatá, nagyon különös fo-gulmat szerezhetett Offenbach e kedves operettéjéről. A szerepek egy-től egyig erőltet kezekben voltak, az énekrészek gyarlón mentek; ének, de zenekar ritkán vágtak össze. Friquet-t, e kedves, szeretetreméltó alakot Ponory R ó z s a személyesíté, de úgy, hogy alig ismerők fel. Játékát és énekét hosszabb találdás alá vennők, hacsak egy vonást is találtak volna, melyben Friquet-re ismerhetünk, így azonban csak a t. kisasszony érdekében cselekvünk, ha megjegyzéseinkkel adóink me-radunk. E szerep a még folyvást itt időző K r e c s á n y i Sarolta kezéi között sokkal illetékesebb helyen lett volna. Az operettet „E g y ó r a egy házaspár életéből” czimű francziából fordított vígjáték előzte meg, melyben Z ó l d y, B á n h i d y Emilia, B o k o d y kedvvel jár-szottak, V a l g y i Berto pedig, mikint első ízben, úgy most is gyenge volt. Őres padok.

tabár nyerte el. Eszerint vége lesz azon mindkét színházra nézve előnyös tervnek, miszerint Reszler István és Szigeti Imre, társulatukot úgy osztották volna be, hogy farsang-folytán a táncvigalmak tartama alatt, a jól szervezni ígért debreczeni dalmű-társulat Kassán, a kassai operette-társulat pedig Debreczenben működendek. E terv megvalósulása annyival inkább járható, mivel az erők egyesítésétől a vidéki színházaknak jelen széttagolt állapotában, csakis üdvös eredményt várhatnak.

A faültetések az országutakon, ugylászik hazaszerzte megkezdettek. A debreczeni — m. pécsi uton is örömmel vették észre, hogy a több év előtt ültetett fák közül a kiszáradtak helyébe számos ákác-csemete ültetett a tavasz folytán. Azonkívül számos — még ezután ültetendő fának gödrei asztaltak ki. Ez utóbbi munkát azonban nem helyeseltük, sőt sikertelennek tartjuk. Igaz ugyan, mikép szükséges, hogy a gödörket több napig a lég szabadon járja, mielőtt az ültetés eszközöltetik, de az épen nem szükséges, sőt káros, ha jóelőre, még az ültetés előtti évben ásattuk meg a gödörket, mivel a föld ezalatt megkeményedik s a fák gyökerei nem képződhetnek oly szabadon.

A pesti biztosító-intézet debreczeni főgynökségéhez titkárral Király József, kezelőül Bánya Lajos neveztetett ki. Esmekapcsolatban ezzel el nem mulasztatjuk fölemlíteni nevezett intézet ama szép tettét, mely szerint hivatalnokai számára nyugdíj-alapot fektetett le, ami egyszermind tanuságát tesz arról, hogy részvényeseit nem a nyereségvágy, hanem nemesebb eszmék is lelkesítik és ösztönzik. Ugyanez intézet szép tette volt az is, hogy amidőn működését még meg sem kezdé, már is 5000 frtot irt alá a pesti lipótvárosi templomkölcsonre.

Pénteken délután a városnak azon négy lova, mely temetési alkalmakkal a kopsorsót szállítja a sarkertbe, a piacon megbotkosodván, elragadta a testhordó-kocsit s száguldtában egyik oszlopos lámpát kitörvén, a kocsi fölborult és a kocsis kemény sérülést kapott, míg egy másik — a kocsin ülő fiatal ember, minden baj nélkül állhatta talpára. Ily veszedelmes esetek kikerülése végett, obajtatandó lenne, ha jövőre ama tűzvértű lovak helyett szelíd természetű, koros lovak alkalmaztatnának a testhordókocsikhoz.

Tegnap reggel 9 órakor Péterfián az agárdi-közön egy ől kigyuladván, leégett. A tűz szerencsésen eloltatott, mielőtt tovább terjedhetett volna.

Meghaltak: Máj. 20. Hatvanu. Komádi János I. Zsuzsánna 5 éves. Özv. Király Jánosné Derecskei Sára 80 éves. Közkórház. Kiss Bálint 54 éves. 21. Pflau. Pethő István I. Ferencz 1/4 éves. Harsányi József f. József 9 napos. Czegléd. Özv. Budai Istvánné Varga Zsuzsánna 74 éves. Csapó. László Jánosné Kiss Sára 29 éves. Hatvanu. Pásztor Pál f. Pál 1 1/4 éves Közkórház. Kristóf Julianna 19 éves. 22. Csapó. Várhelyi Mihály 57 éves. Piaczu. Jéger Karolina 54 éves. Sáska Julianna 23 éves. 23. Csapó. Tóth Sámuel f. Elek 23 éves. 24. Csapó. Tiba Mihály f. János 8 hónapos. Major István f. József 7 hónapos. 25. Pflau. Bartha István f. István 2 1/2 éves. Piaczu. Hegedűs János f. József 1 éves. Hatvanu. Moci József I. Vilma 7 éves. Czegléd. Balogh György f. József 10 éves. 26. Hatvanu. Szecsei Sámuel 64 éves. Némethi Istvánné Lókodi Julianna 32 éves. Czegléd. Sági Istvánné. Barkász Julianna 79 éves. Piaczu. Nagy Erzsébet I. Mária 5 napos. Csapó. Lékó Mihály 22 éves.

Vidék.

**** Derecske** mezővárosban, (Biharmegye) a róm. kath. templom, fölélt. herceg Esterházy Pál mint kegyur több ezer forintba menő kegyes ajándokból s a tiszta vallásosság és jó erkölcsök terjedését felekezeti-különbég nélkül ohajtó számos jótétevé adakozásából, mind külsőleg mind belsőleg nevezetesen bővülést és díszet nyert közelebb. Ugyanis a régi épülethez új homlokzat és bádorgó tetőzár torony járult, a kis harangok kedves hangja és nagyobbazaru harangokkal váltottak föl; belül a falak nemes izléssel kifestettek. Az oltár s orgona díszesen átalakítottatott, új szőcsék és keresztelési medence állítottatott, fényes új baldachin készült, végre a sekrestye is ordászerűben rendeztetett. A róm. kath. hívek és ezekkel szoros testvéri egységben élő protestáns lakosok efelelti örömeinek sokszoros kifejezésére kedvező alkalmat nyújtott a mult vasárnap azaz május 21-kén tartott templommegújulási egyházi ünnepély, melyen a szent miszt meggyes püspök ő excoellentájának biztosa, a székes körben tisztelt nagyváradi kanonok és szent László király prépostsja Illusi Károly ur ő nagysága jótékony segédlet mondotta, az egyházi szónoklatot pedig helybeli plébános nt. Éder János ur tartotta. Erre délelben a hercegi tisztartói lakon, részint a szomszédságból meghívott részint helybeli vendégek számára magyar szíves barátsággal fűszerezett ebéd vette kezdetét, melynek élénkséget, a kegyur ő hercegségének a templom fontit díszes átalakításához maga részéről is díszletes buzdósággal és totones áldozattal járult igazgatási tanácsosa nagyfőnöke Mórádos Károly ur s egy a római kath. mint a hely. hivallásu helybeli lelkes urak ékes pohárköszöntősei emeltek. Kato ugyannaxon helyidégokban, világos virradtig terjedő táncmulatság adta be a jelen voltak kedves emlékeztetőben sokáig fennmaradandó ünnepet. Mondott táncmulatság alatt a legnagyobb nyílvdossággal használtak ki, a fentiszott hercegi tancosok ur által a templom javára eszközölt és több rendű adománynyal gazdagított sorajdók, melynek nyertes száma lápnak következő számban közölendők.

**** Erőmhátfalvi** levelezőnk a hó 18-áról írja: „Nálunk a szőlőkertekben a szőlőmetszés még most van folyamatban. Több évi tapasztalás kényszerítette a szőlős gazdákat arra, hogy a metszést oly későn tegyék, mert a jókori metszés után a késői fagyok és hidegek sok hordót üresen hagytak. Bezzeg most már a termés látható lévén, ugyancsak rajta is hagyják és sok bort várnak, ha valami elemi csapás nem jö közebe. Hogy az erőmhátfalvi fagyok a fagyok megkímélték a szőlővesszőket — mint az bizonyos tudósításban foglaltatik — bizonyosan úgy eshetett, hogy e hegyeken sem siettek a metszés — a nagyobb részint a május első napjaiban történt fagyok után tették a metszést; különben az april hóban történt szőlőmetszések után a szőlővesszők csak úgy ki voltak itt téve a hidegek rombolásainak, mint más vidékeken.”

**** Szegeden** a népbank ügyében a hó 7-kén tartották az első

gyűlést. Az alapszabályok kidolgozására bizottmány küldetett ki. — Szentesen és Hódmező-Vásárhelyen, a népbank fölállítására körül színtén buzgóan fáradoznak. Kíváncsok, hogy ezen — a közönségre oly hasznos egyet eszméje minél több helyen leljen pártolásra. **** Eperjesen** a hó 19-én mintegy 50 ház égett le. Nagybárá biztosítva voltak.

Egyveleg.

A czukorgyártás új módja. Magdeburgban dr. Scheibler a repaczkor-gyártásnak új módját találta föl, amelynek egyik kiváló sajátsága, hogy mellette szőrp nem termelődik, hanem ugyanazon repamennyiségből az eddigieknél sokkal nagyobb mennyiségű jegecz-czakar lesz. Remélik, hogy ez új mód által a vámegeletben három millió mázsányi czukor gyártása mellett 4—5 millió tallér takarítottik meg.

Öngyilkosságok. Nagykőrösről írják, hogy ott a gyufával való öngyilkosság egész divattá vált. Közélebből mintegy heten gyilkolták meg ily módon magukat. Az utolsó áldozat egy szegény, meg fiatal cigányleány volt. Katholika lévén, az illető plébánosnak nem állott hatalmában egyházi szertartással eltemetni. E helyett öreg asszonyok énekeltek felette s a kopsorsót cigány zenekar kísérte.

Házasságszerző-iroda. Bécsben házassági közvetítő irodát állítanak, a londoni „office for marriages” mintájára. Ez irodával fényképezési műterem is lesz egybekötve, hol az illető kérdezőkódók számára az ajánlkozók fényképei készíttetnek el.

Számoló-gép. Privigyén, Polesznyák Manó, számoló-gépet talált föl. E gép annyira egyszerű és kényelmesnek mondatik, hogy rajta egy 9 éves fiu is, rövid utmutatás után gyorsan képes összeadni különböző összegeket.

Meghívás.

A színtegyület t. cz. tagjai a f. évi június hó 5-kén, ünnep másod napján d. e. 10 órakor tartandó rendes évi közgyűlésre tisztelettel meghívotnak.

Debreczen 1865. május 27.

Az egyeleti választmány.

Értesítés.

Az „István gőzmalomban simaörlés 50 krért, darálás 25 krért mázsánként teljesítettik.

Terménytár.

Debreczen. Május 20-án (Heti üzleti-szemle.) A mult heti eső után igen meleg napok következtek és habár a felleges ég gyakran esőre mutatott, ezt még mindig várjuk. Az esőhiány és a szélard hangulat, mely gabbanemlékre nézve a piacon észrevehető, okozák, hogy helyben is az árak emelkedő irányt követnek és következően fizetettnek anélkül, hogy a készlet a keresletnek megfelelő: tiszta-buza 2 frt 80—3 frt 40 kr. rozs 1 frt 50—55 kr. árpa 1 frt 15—20 kr. zab 90 kr. 1 frt. kukorica 1 frt 80 kr.—2 frt. köles 1 frt 80 kr.—2 f. Szalonna keresetlik és 28—29 frton kél. A szeszt emelt áron u. m. 16—17 frton veszik. A h. szoboszló tavaszi gyspju 75 frton kelt el. R.

Debreczen. Május. 23. (Kisinyben.) Tiszta buza 2 frt 50 kr. kétszeres 1 frt 90 kr. rozs 1 frt 30 kr. árpa 1 frt — kr. kukorica 1 frt 60 kr. zab — frt 80 kr. köles 1 frt 30 kr. Egy mázsa szalonna 28 frt. széna 1 frt 25 kr. szalma — frt 50 kr. 1 font szalonna 32 kr. disznóhus 18 kr. marhahús 13 kr. só 9 kr. 1 itezo disznószár 42 kr. Baromvásár. Egy pár jármos ökor 180 frt. egy pár vágó ehén 120 frt. negyedfü tinó párja 121 frt. harmadfü tinó párja 100 frt. ruhott borjú párja 87 frt. igás ló párja 95 frt. sertés párja 35 frt. juli párja 13 frt.

Arad. Május. 19. — T. buza 2 frt 75 kr. kétszeres 1 frt 75 kr. rozs 1 frt 50 kr. árpa 1 frt 15 kr. zab 1 frt 25 kr. kukorica 1 frt 70 kr. 1 mázsa szalonna 30 frt — kr. széna 1 frt 30 kr. 1 font marhahús 10 kr. (P.)

Értesítésként. A május 18-án tartott heti vásárban a termények s dílmű cikkek ára, mely pár héttel esőelőt kezdett fokozódni, a május 11. és 16 a 17-ki fölötte nagy esők folytán a száraz föld az elődézé megővén — a gabona-árak lonyha lelt s az árak visszaestek. Május 10. és 17-kén Bánházán szinte felhőszakadások voltak, szinte 3 óráig ömlött az isszonyu zápor s egy nagy tenger lett a láthatár, kedve jég is esett, mi számba sem vehető. Mint mondják — Plaskóltan okkor roppan jég-zápor hullott, annyira, hogy lapáttal lehetett a jég-halmat hányni; kogy az ószi vízdobban tolmás lehet a kár, hihető. Mai napon az árak következtek: Tiszta buza mérője 2 frt 40 kr. kétszeres 1 frt 80 kr. rozs 1 frt 25 kr. tengeri 1 frt 60 kr. árpa 1 frt 10 kr. zab — frt 80 kr. búkköny — frt — kr. lodnek — frt — kr. köles 1 frt 50 kr. kása vágója 1 frt 40 kr. paszuly 1 frt 70 kr. kondormag 1 frt 80 kr. kolompör vágója 30 kr. lonoso itendo 5 kr. boras 5 kr. szir 45 kr. olaj 24 kr. szalonna máskéje 28 frt, szalonna fontja 32 kr. sertéshús 10 kr. marhahús 12 kr. hízott liba 2 frt 40 kr. sovány 1 frt 20 kr. tojás darabja 1 kr. (V.)

H. Búzőörvény. Május. 22. — T. buza 4 frt 40 kr. kétszeres 3 frt — kr. rozs 1 frt 80 kr. árpa 1 frt 50 kr. zab 1 frt 40 kr. tengeri 2 frt — kr. köles 2 frt 40 kr. 1 mázsa szalonna 25 frt. 1 font marhahús 12 kr.

H. Nánás. Május. 19. — T. buza 2 frt 20 kr. kétszeres — frt — kr. rozs 1 frt 20 kr. árpa 1 frt — kr. zab — frt 80 kr. tengeri 1 frt 10 kr. köles 1 frt 60 kr. 1 mázsa szalonna 23 frt — kr. 1 font marhahús 12 kr.

Nagyvárad. Május. 23. — T. buza 2 frt 40 kr. kétszeres 1 frt 60 kr. rozs 1 frt 40 kr. árpa 1 frt 10 kr. zab 1 frt — kr. tengeri 1 frt 80 kr. köles — frt — kr. 1 mázsa szalonna — frt. széna — frt — kr. 1 font marhahús 10 kr.

Nyiregyháza. Május 21. — Folyó hó 16-kán megérke-

zett az ohajtva várt eső és körülbelül 30 óráig tartott; azóta pedig csendes meleg napok járnak. A vetésben oly hatást tett az eső, hogy a tulajdon gazdák alig akarnak szemüknek hitelt adni, hogy vajjon az a vetés lenne-e ez, amelyet ezéelőt néhány nappal láttak; — heti várunk is lanyhább volt, az úzerkedők visszatartók; a gabonamérek következő áron keltek: u. m. tiszta buza 2 frt 50—60 kr. kétszeres 1 frt 60—70 kr. rozs 1 frt 25—30 kr. árpa 90 kr.—1 frt 5 kr. zab 85—90 kr. tengeri 1 frt 20—50 kr. köles 1 frt 15—25 kr. kása 3 frt—3 frt 20 kr. paszuly 4 frt—4 frt 40 kr. (K. B.)

Bécsi bürze árfolyama.

Május.	22.	23.	24.	25.	26.
5%-es Metalliques	100 frt.	70.85.	70.85.	71.20.	71.25.
5%-es nemzeti kölcsön	100 frt.	75.90.	75.90.	75.90.	76.20.
1860 sora. kölcsön	100 frt.	92.65.	92.75.	93.30.	93.10.
Hitelintézet részvényei	183.—	183.10.	183.60.	—	184.10.
Bankrészvények	801.—	802.—	803.—	—	801.—
Londoni váltók	109.80	109.30.	109.40.	—	109.20.
Ezüst	100 frt.	107.—	107.—	107.—	106.75.
Arany	1 db.	5.18.	5.19.	5.20. 1/2	5.21. 1/2

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1865. Május 1-től kezdve, további rendelésig.

	óra	perc	naprész	óra	perc	naprész
I. Bécs és Pestről Kassá felé.						
Bécs ind.	8	—	este	7	45	reg.
Pest	6	25	reg.	5	35	este
Czegléd	9	27	—	8	24	—
Szolnok	10	27	—	9	42	éjjel
Püsp.-Ladány	1	26	délu.	1	20	—
Debreczen	3	—	—	3	47	reg.
Nyiregyháza	4	28	—	6	22	—
Tokaj	5	25	—	8	5	—
Miskolca	7	24	este	11	3	délu.
Kassa ér.	9	56	—	2	49	délu.

	óra	perc	naprész
Bécs ind.	8	—	este
Pest	6	25	reggel
Czegléd	9	27	—
Püsp.-Ladány	1	58	délu.
B.-Ujfalva	3	13	—
Nagyvárad ér.	4	38	—

	óra	perc	naprész
Bécs ind.	8	—	este
Pest	6	25	reggel
Czegléd	9	47	—
Szolnok	11	2	—
Mező-Tur	12	39	délu.
Csaba	2	56	—
Arad ér.	5	—	—

	óra	perc	naprész	óra	perc	naprész
Kassa ind.	5	21	reg.	11	—	délu.
Miskolca	7	52	—	3	2	délu.
Tokaj	9	35	—	5	35	—
Nyiregyháza	10	34	—	7	25	este
Debreczen	12	12	délu.	10	29	éjjel
Püsp.-Ladány	1	45	délu.	12	56	—
Szolnok	4	44	—	4	43	reg.
Czegléd ér.	5	41	este	5	54	—
Pest	6	37	—	8	45	—
Bécs	6	—	reg.	6	33	este

	óra	perc	naprész
Nagyvárad ind.	10	0	délelőtt
B.-Ujfalva	11	34	—
Püsp.-Ladány ér.	12	48	délu.
Czegléd	5	41	este
Pest	6	37	—
Bécs	6	—	reggel

	óra	perc	naprész
Arad ind.	10	15	délelőtt
Csaba	12	14	délu.
Mező-Tur	2	32	délu.
Szolnok	4	22	—
Czegléd ér.	5	33	este
Pest	6	37	—
Bécs	6	—	reggel

A közállításokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó posta-kocsik menetrende.

Arad—Buda. Ind. Aradról naponta este 7 órakor. — Kik. Aradra naponta reggel 8 ó. 30 perces (az utolsó kocsitól félóra mulatt).
Nagyvárad—Kisvárad. Ind. Nagyváradról naponta este 6 ó. 30 perces. — Kik. Nagyváradra naponta reggel 6 ó. 40 perces. (7—8 óra félóra mulatt).
Nyiregyháza—Hajdúszoboszló. Ind. Nyiregyhádról naponta reggel 7 órakor. — Kik. Nyiregyháza naponta este 4 óra 30 perces. (8 óra félóra mulatt).
Nyiregyháza—Buda. Ind. Nyiregyhádról vasárnap, szerda és péntek este 6 ó. — Kik. Nyiregyháza hétfő, szerda és szombat délután 6 óra 40 perces. (8 óra félóra mulatt).
Nyiregyháza—Nagybánya. Ind. Nyiregyhádról hétfő, kedd, csütörtök és szombat este 6 ó. — Kik. Nyiregyháza vasárnap, kedd, csütörtök és péntek délután 6 órakor. (8 óra félóra mulatt).
Tokaj—B. A. Ujfalva. Ind. Tokajból naponta este 7 órakor. — Kik. Tokajba naponta reggel 6 ó. 30 perces. (8 óra félóra mulatt).
Miskolca—Bécs. Ind. Miskolcáról naponta reggel 5 órakor. — Kik. Miskolcra naponta este 6 órakor. (8 óra félóra mulatt).
Kassa—Erdő. Ind. Kassáról naponta éjjel 12 órakor. — Kik. Kassára naponta éjjel 12 ó. 10 perces. (8 óra félóra mulatt).
Kassa—Prémegyháza. Ind. Kassáról szerda és szombat délután 6 órakor. — Kik. Kassára hétfő és péntek délután 6 órakor. (8 óra félóra mulatt).
Kassa—Munkács—Buda. Ind. Kassáról naponta éjjel 12 ó. 40 perces. — Kik. Kassára naponta reggel 1 órakor. (8 óra félóra mulatt).
Kassa—Erdő. Ind. Kassáról hétfő reggel 8 órakor. — Kik. Kassára pénteken reggel 10 órakor. (8 óra félóra mulatt).

As igazgatóság.

H i r d e t m é n y.

Az első magyar általános biztosító társulat debreczeni főgynöksége tisztelettel jelenti, miszerint: tűz és jégkárak elleni ugyazinte áruszállítási, tüke, nyugdíj és kiházasítási összegekre szóló biztosításokat, igen jutányos illeték számítása mellett készséggel eszközöl.

Említtett társulatnak több millióra menő alaptőkéje, általánosan ismert szilárdsága, a károknak minden levonás nélkül azonnali megtérítése körül eddigelé mindenkor tanúsított pontossága, szóval egy a hazai mint a külföldi közönségnek ezen jó hiteltől intézet iránt folytonosan növekedő bizalma, egy anyagi mint szellemi tekintetben elegendő kezességet nyújt az iránt, hogy elvállalt kötelezségnek mindenkor és minden viszonyok közt pontosan elgeget tenni képes leand.

Különösen időszerűnek látja aholet főgynökség a t. cz. háztulajdonosok figyelmét azon körülményre felhívni, miszerint a beállott tavaszi szeloz időszakban, midőn esotleges tűzvész kizsádmithatlan kárt okozhat, — hosszas idők szoroménnyel vesztélytől megővándók, — házaiknak esakély díj mellett eszközölhető biztosítása által, nagy aggodalomtól menekülhetnek.

Továbbá mutatn tavasz kezdetével a jégkárak elleni biztosítás idényo is megnyílt, tisztelettel jelenti ezen főgynökség, miszerint az általa képviselt társulat jégkár ellen igen jutányosan biztosít, a valódi kárt minden esetben teljesen megtéríti és a jelenlegi szük pénzügyviszonyokra tekintettel, jég ellen, váltó elfogadása mellett hitelben is kész olyformán biztosítani, hogy az illető biztosító től, a köteles díjakat csak aratás után, — midőn terményeiből pénzt láthat — leand köteles fizetni.

Biztosítások, a főgynökségnek Farkas család egyháziáron eső háza első emeletében létező irodájában eszközölhetők, ahol is a kötvények a legnagyobb készséggel azonnal kiállítanak.

Ezen kívül a biztosítások Gassner Pál, Helmrich Ignác, Lescatinsky Lajos, Nemes Gábor, Sesztina Lajos, Sesztina Károly uraknál mint helybeli ügynököknél is elfogadtatnak.

Debreczen 1865. március hó 31-kén.

A debreczeni főgynökség

Berghofer István. (Egyháztér Farkas család háza 1-80 emelet.)

